

MAJ 2017

STRATEGI FOR DANSKUNDERVISNING FOR VOKSNE UDLÆNDINGE I KOLDING KOMMUNE

Vi designer livet

Det danske sprog er en væsentlig kilde til at kunne begå sig i Danmark og blive en aktiv del af arbejdsmarkedet og samfundet. Derfor er det vigtigt at udstikke en politisk ramme for danskundervisningen for voksne udlændinge, som styrker et fælles fokus på beskæftigelse og internationalisering. Det skaber både større livskvalitet for den enkelte, højner arbejdsudbuddet til virksomhederne og styrker væksten i Kolding Kommune.

De udlændinge, som kommer til kommunen og modtager tilbud om danskundervisning for voksne har vidt forskellig baggrund med rod i omkring 100 forskellige nationaliteter. Aldersfordelingen går fra 18 til 65 år. Uddannelsesniveaueet spænder fra folk med en lang videregående uddannelse til mennesker uden nogen skolebaggrund overhovedet. Nogle er klar til at tage et job eller gå i uddannelse ved ankomsten til Danmark, mens andre har personlige udfordringer som for eksempel analfabetisme eller alvorlige krigstraumer.

Fælles for dem alle er, at de hurtigst muligt skal lære at beherske det danske sprog, så de kan fungere i job eller uddannelse og i det almindelige dagligdagsliv. Uanset om kursisterne er integrationsborgere eller selvforsørgende, skal alle opleve en undervisning, der er vedkommende for deres individuelle situation trods forskelle i behov og udgangspunkt. Og det stiller store krav til undervisningen.

Denne strategi for danskundervisning for voksne udlændinge skal sikre, at retningen frem mod job og uddannelse bliver tydelig, og at undervisningen tilrettelægges i samspil og sammenhæng med virksomhedernes behov for arbejdskraft nu og i fremtiden. Indsatsen skal derfor være målrettet, innovativ og fremtidssvarende.

Danskundervisningen skal centrere sig om kerneopgaven - undervisning i det danske sprog. Sproget er samtidig nøglen til at få indblik i kultur- og samfundsforståelse, og det opnår kursisterne i samspil med vores netværk af samarbejdspartnere i kommunens offentlige- og private virksomheder, frivillige organisationer og øvrige aktører.

Det er vores håb, at strategien vil bidrage til en styrket integration i Kolding Kommune, hvor vi i fællesskab hjælper flere udlændinge i job og uddannelse.

Venlig hilsen

Mette Balsby
Formand for Arbejdsmarkedsudvalget

1. Kvalitet i undervisningen

Den overordnede ramme for tilrettelæggelsen af danskundervisningen skal bygge på kvaliteter, der fører kursisterne til

- job og uddannelse
- mestring af det danske sprog
- at blive velfungerende samfundsborgere, der kan netværke og begå sig i Danmark.

Aktiv deltagelse på arbejdsmarkedet og at kunne fungere i et job er et fokuspunkt for danskundervisningen, og sprogleverandøren må derfor indtage en både udfordrende og koordinerende rolle i samspillet med uddannelsesinstitutioner, virksomheder og den enkelte kursist. Kursisterne skal opleve en sammenhængende indsats i vekselvirkningen mellem sprogundervisning i autentisk hverdagsdansk og praktik eller job i en virksomhed, hvor sproget skal anvendes og forstås.

De centrale fokuspunkter, der til sammen skal fremme kvaliteten og rammesætte danskundervisningen i Kolding Kommune, er:

- Flexibilitet både i forhold til undervisningstidspunkter og metode
- Styrket samarbejde og netværk mellem underviser, jobkonsulent og integrationsrådgiver
- Udvikling og videreuddannelse af medarbejderne i sprogcentret
- IT-løsninger og teknologi i undervisningen
- Udvikling af frivillignetværk og forskellige former for sprogtræning
- Samspil med øvrige uddannelsesinstitutioner i Kolding

Undervisningen retter sig mod både integrationskursister og selvforsørgende kursister, og i udgangspunktet er rammer og retning for danskundervisningen ens for de to grupper. Deres forskellige udgangspunkter og vilkår for læringsprocesserne nødvendiggør dog en vis undervisningsmæssig differentiering, så der opnås bedst mulig læring uafhængig af tilknytningen til arbejdsmarkedet. Derfor skelnes der visse steder i strategien mellem de to grupper.

En mere detaljeret beskrivelse af undervisningens konkrete indhold og tilrettelæggelse ligger uden for strategiens sigte.

2. Den pædagogiske tilgang til undervisningen

Grundholdningen til undervisningen er, at den skal bygge på individuel og dynamisk læring, som understøtter kursisternes selvstændighed og eget initiativ.

Den faglige undervisning følger de retningslinjer, der i øvrigt udstikkes af Børne- og Uddannelsesforvaltningen i Kolding Kommune.

Der udarbejdes individuelle læreplaner som blandt andet kan indeholde ordlister målrettet specifikke temaer eller erhvervsbrancher, koncept for anvendelsen af sprogkøkkener, understøttende sprogtræning og anvendelse af teknologi. Læreplanerne er med til at sikre, at kursisterne oplever en rød tråd i undervisningen også ved skift af hold.

Det har stor betydning for progressionen i læringsprocessen, at kursisterne oplever personlig relevans for det, der undervises i, og at der skabes en positiv relation til underviseren. Den enkelte skal opleve, at underviseren arbejder for og med kursisten, og det kan de individuelle læreplaner blandt andet være med til at understøtte.

Fra første undervisningsdag skal fokus være på arbejdsmarkedet og på at kunne fungere i et job, og kursisterne skal fastholdes i, at de på arbejdspladsen og i livets andre forhold må, kan og skal træffe egne valg. Kursisterne inddrages som med-designere af undervisningen og integrationskursisterne er medansvarlige for aktivt at søge og deltage i praktikforløb.

Hensigten er, at borgeren ikke skal lære om livets forhold i klasselokalet men ude i virkeligheden. I undervisningen skal der være fokus på dansk, mens samfundsforståelse og arbejdsmarkedsforhold skal læres via arbejde, fritidsaktiviteter og deltagelse i civilsamfundet m.m. Kursisten kan så tage oplevelser, spørgsmål og undren med tilbage fra virkeligheden til undervisningen.

Fremadrettet vil Kolding Kommune fremme en tilgang, som styrker den sproglige indlæring og træning, når kursisten deltager i aktiviteter parallelt med danskundervisningen, hvad enten det er i fritidslivet, i virksomhedsforløb eller job. Undervisningsmaterialet skal motivere kursisterne til aktivt at bruge det danske sprog i sin autentiske hverdagsform. Det almindelige hverdagsprog, der tales i virksomhederne, blandt kollegerne, i medierne og i de danske familier, skal læres allerede i sprogcentre.

Fleksibilitet er et gennemgående træk, som også gør sig gældende i forhold til gennemløbstid i sprogundervisningen. Har man for eksempel en lang videregående uddannelse fra hjemlandet, er bekendt med det latinske alfabet og har let ved det danske sprog, er der mulighed for at tage den sproglige test efter kort tids undervisning. For analfabeter og kursister, der har svært ved sproget, tilrettelægges fleksibel undervisning, der understøtter den bedst mulige læring frem mod eksamen.

Kulturforståelse og kulturforståelse er vigtige elementer for at kunne begå sig blandt kolleger på arbejdspladsen og i et nyt samfund. Det er dog ikke sprogleverandørens primære opgave at undervise i dansk kultur. Derimod skal underviserne have et godt kendskab til de eksterne parter, der kan hjælpe kursisterne med livet i Danmark, så de kan guide dem til den rette hjælp ved individuelle behov. I forbindelse med eksempelvis forløb i en virksomhed, kan kulturforståelse indgå som et naturligt element i undervisningen, der understøtter kursistens oplevelser på arbejdspladsen.

3. Afholdelse og indretning af undervisningen

Rammen for sprogundervisningen skal være fleksibel i forhold til tid og sted for at understøtte kursisternes samspil med virksomheder og uddannelsesinstitutioner. Der tilbydes derfor undervisning i både dag- og aftentimerne og om lørdagen ved behov. Selvstudie kombineret med anden undervisning eller sprogtræning er også en mulighed, som tilrettelægges individuelt.

Virksomheder, som ønsker undervisningen tilrettelagt på arbejdspladsen, kan få skræddersyet sprogforløb, som matcher virksomhedens behov for kvalificerede medarbejdere og branchespecifik sprogbrug.

Mindre virksomheder, som ønsker virksomhedsforlagt undervisning, men ikke har ressourcer til at stille undervisningsfaciliteter til rådighed, kan indgå samarbejde med andre virksomheder inden for pågældende branche og få tilsvarende skræddersyede forløb.

Fleksibilitet som forpligter

De fleksible løsninger giver kursisterne mulighed for at deltage i den lovpligtige undervisning uanset om de er i job, uddannelse, behandlingstilbud eller andet, og kan være med til at sikre et stabilt fremmøde.

Vejledere hos sprogleverandøren og rådgivere på jobcentret er løbende i tæt dialog om borgere i integrationsprogrammet, som gentagende gange udebliver fra undervisningen, så der skabes en fælles forståelse af årsagen. Der kan være behov for at hjælpe kursisterne til at deltage på andre tidspunkter eller gives tilbud om IT-hjælpe midler m.v.

Fleksibiliteten forpligter, og det betyder, at selvforsørgere, der gentagende gange udebliver selvom de er forsøgt hjulpet med andre muligheder, afmeldes undervisningen.

4. Samarbejde med andre uddannelsesinstitutioner

Med en sprogundervisning rettet mod job og uddannelse er samarbejde med Koldings forskellige uddannelsesinstitutioner central. Det kan enten være ud fra et vejledningsperspektiv, hvor blandt andet Studievalg Syd, VUC, Hansenberg, Social- og Sundhedsskolen, Ungdommens Uddannelsesvejledning, Pædagogseminariet m. fl. er vigtige parter eller individuelle samarbejder om kursister sammen med Center for Specialundervisning til Unge og Voksne.

Som studieby modtager Kolding hvert år mange internationale studerende, som deltager i sprogundervisning. For at kunne levere en kvalificeret undervisning til disse studerende og give dem oplevelsen af sammenhæng mellem studie og danskundervisning indgår kommunen i et struktureret samarbejde med henholdsvis Syddansk universitet, IBA og Designskolen.

Samarbejdet kan samtidig bidrage til en nytænkning af sprogundervisningen, hvor sparring og udviklingsprojekter fører til eksempelvis bedre IT-løsninger, undervisningsmateriale og kompetenceudvikling.

5. Samarbejde med civilsamfundet og de frivillige organisationer

At kunne mestre et fremmed sprog og begå sig i et samfund med en anden kulturforståelse, end den man er opvokset med, kan ikke alene læres i et klasselokale eller på en arbejdsplads – selvom undervisningen er velkvalificeret. Kontakten til forskellige danskere og danske netværk er et godt supplement til den etablerede undervisning og er med til at give en grundlæggende forståelse for samfundsnormer, de forskellige offentlige instanser og dansk sprogbrug.

Mens danskundervisningen fokuseres på det danske sprog, kan kursisterne få råd og vejledning hos de frivillige samarbejdspartnere ved behov, som for eksempel i Frivillighuset. Her kan flygtninge og indvandrere møde frivillige til uformel sprogtræning, lektiehjælp og råd om livet i Danmark.

Netværket af frivillige samt kendskabet til nye initiativer og tilbud til udlændinge søges løbende udvidet, så underviserne kan henvise kursisterne til den rette hjælp og vejledning, når de har en udfordring eller et spørgsmål, som ligger uden for sprogundervisningen.

6. Retning for undervisningen

Kolding Kommune sigter mod en danskundervisningsindsats, der opleves ved kvalitet og effektiv drift. Kvaliteten afspejler sig blandt andet i indikatorer som karakterniveau blandt kursisterne og varighed på uddannelsen sammenholdt med et økonomisk aspekt, da karakterniveau og gennemløbstid i et vist omfang indikerer, hvor attraktive kursisterne er for virksomhederne.

Målene, der arbejdes med, skal ses som udviklingsmål på lige fod med de udviklingsmål, der arbejdes med på det øvrige politikområde. Det vil sige, de bygger på effekter og på en sammenligning med andre kommuner.

Der arbejdes med følgende mål:

- *Gennemløbstid*
Danskundervisningen i Kolding skal være fleksibel og kursister tilbydes en afsluttende modultest, når det vurderes, at de har de tilstrækkelige sprogkompetencer. Gennemløbstiden skal i Kolding være bedre end den gennemsnitlige gennemløbstid i øvrige sprogcentre i klyngekommunerne for kontanthjælpsmodtagere.
- *Karakterniveau*
Kvaliteten af undervisningen skal være høj, da et solidt funderet sproggrundlag gør det lettere at blive integreret på arbejdsmarkedet. Det gennemsnitlige karaktergennemsnit skal derfor ligge i den øverste tredjedel for hele landet.
- *Økonomi*
Udgifterne til danskundervisning skal ligge blandt den laveste tredjedel sammenlignet med kommunerne i klyngen for kontanthjælp. Modultaksterne for danskuddannelse 1, 2 og 3 i Kolding skal være bedre end den gennemsnitlige modultakst for danskuddannelse 1, 2 og 3 for kommuner i klyngen for kontanthjælp.
- *Tilfredshed*
Der arbejdes løbende med tilfredshed med danskundervisningen både i forhold til kursister og virksomheder. Der vil blive udarbejdet nogle modeller, som lægger sig op ad de tilfredshedsmålninger, der anvendes på det øvrige politikområde.

Som supplement til de fire mål ønsker Kolding Kommune at sætte en retning for kvaliteten i danskundervisningen med følgende pejlemærker:

- Kursisterne skal opleve en sammenhæng mellem det dansk, der undervises i, og det dansk der tales på arbejdspladsen. Ordforråd og sprogbrug rettet mod specifikke brancher og autentisk hverdagsprog skal være i fokus.
- Der sigtes mod mere virksomhedsforlagt undervisning, hvor kursistens arbejdsopgaver superviseres og understøttes af en sprogmakker og danskunderviser.
- Kursisterne skal opleve en undervisning, der er vedkommende og individuelt rettet mod den enkelte, og som bygger på positive relationer til underviseren.